โครงการรู้ทันไตเสื่อม จังหวัดสระแก้ว

กลุ่มงานควบคุมโรคไม่ติดต่อและสุขภาพจิต

แผนทศวรรษการป้องกันและชะลอไตเสื่อม พ.ศ. ๒๕๖๕ – ๒๕๗๔

๑. ลดอุบัติการณ์การเกิดโรคไตเรื้อรังรายใหม่ (Stage 3a ขึ้นไป) ของผู้ป่วยโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง

๒. ลดอุบัติการณ์การเกิดโรคไตระยะสุดท้าย (eGFR < 15)

กรมควบคุมโรค
Department of Disease Control

ยุทธศาสตร์ที่ ๑	ยุทธศาสตร์ที่ ๒	ยุทธศาสตร์ที่ ๓	ยุทธศาสตร์ที่ ๔
การส่งเสริมความรอบรู้สุขภาพเพื่อป้องกันโรคไต	พัฒนาความเข้มแข็งชุมชนและการจัดการปัจจัยสภาพแวดล้อมที่เสี่ยงต่อการเกิดโรคไต	การเพิ่มประสิทธิภาพระบบบริการการชะลอ ไตเสื่อม (Service Based)	การเพิ่มประสิทธิภาพระบบสนับสนุนการป้องกันและชะลอไตเสื่อม
กลยุทธ์	**กลยุทธ์**	**กลยุทธ์**	**กลยุทธ์**
๑. พัฒนาการสื่อสารสาธารณะที่มีประสิทธิภาพ (Mass Media) ๒. พัฒนาโปรแกรม/สื่อ/เครื่องมือ/บุคลากร/นวัตกรรมเพื่อสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาพรายบุคคล	๑. ดำเนินนโยบายยุทธศาสตร์ลดการบริโภคโซเดียม ๒. พัฒนาความเข้มแข็งชุมชนในการลดปัจจัยเสี่ยงของการเกิดโรคไต ๓. พัฒนากลไก กฎหมาย กฎระเบียบที่เกี่ยวข้องเพื่อลดปัจจัยเสี่ยงด้านสุขภาพต่อโรคไต	๑. การเพิ่มประสิทธิภาพการคัดกรองไตเสื่อมในผู้ป่วย DM HT และกลุ่มเสี่ยง ๒. เพิ่มประสิทธิภาพระบบการดูแลรักษาผู้ป่วย DM HT CKD ในหน่วยบริการ ๓. จัดอัตรากำลังและเพิ่มศักยภาพทีมสหสาขาวิชาชีพในการดูแลผู้ป่วย DM HT CKD ๔. พัฒนาระบบข้อมูล และทะเบียนผู้ป่วยไตเสื่อม (CKD Registry)	๑. การเพิ่มประสิทธิภาพระบบการบริหารจัดการข้อมูล ๒. พัฒนางานวิจัยและนวัตกรรมเพื่อสนับสนุนการป้องกันและชะลอไตเสื่อม ๓. การพัฒนากลไกการเงินเพื่อสนับสนุนการป้องกันและชะลอไตเสื่อม
ตัวชี้วัด	**ตัวชี้วัด**	**ตัวชี้วัด**	**ตัวชี้วัด**
๑. ประชาชนมีอัตราความรอบรู้ด้านสุขภาพเพื่อป้องกันโรคไตเพียงพอ	๑. ร้อยละของจังหวัดที่ดำเนินงานลดการบริโภคโซเดียมระดับจังหวัด ๒. ร้อยละของอำเภอที่มีการดำเนินงานป้องกันโรคไตในชุมชนผ่านกลไกระดับพื้นที่	๑. ร้อยละผู้ป่วย DM ที่ควบคุมระดับได้ดี ๒. ร้อยละผู้ป่วย HT ที่ควบคุมความดันโลหิตได้ดี ๓. ร้อยละของผู้ป่วย DM HT ที่ได้รับการค้นหาและคัดกรองโรคไตเสื่อม ๔. ร้อยละของผู้ป่วยโรคไตเรื้อรังที่มีอัตราการลดลงของความสามารถของไต eGFR ไม่เกิน 5 ml/min/1.73 m2/year ๕. ร้อยละผู้ป่วย CKD stage 5 รายใหม่ที่ลดลงจากปีงบประมาณก่อนหน้า	๑. ระบบแสดงผลข้อมูลสถานการณ์ตามตัวชี้วัด ๑ ระบบ เพื่อการติดตามกำกับและบริหารจัดการแผนฯ ๒. ร้อยละของงานวิจัยที่ได้รับทุนมีการนำผลงานวิจัยไปใช้ในการป้องกันและชะลอไตเสื่อม ๓. ร้อยละของกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่นหรือพื้นที่ที่สนับสนุนโครงการที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันไตเสื่อม

สถานการณ์ของโรคไตเรื้อรังในประเทศไทย

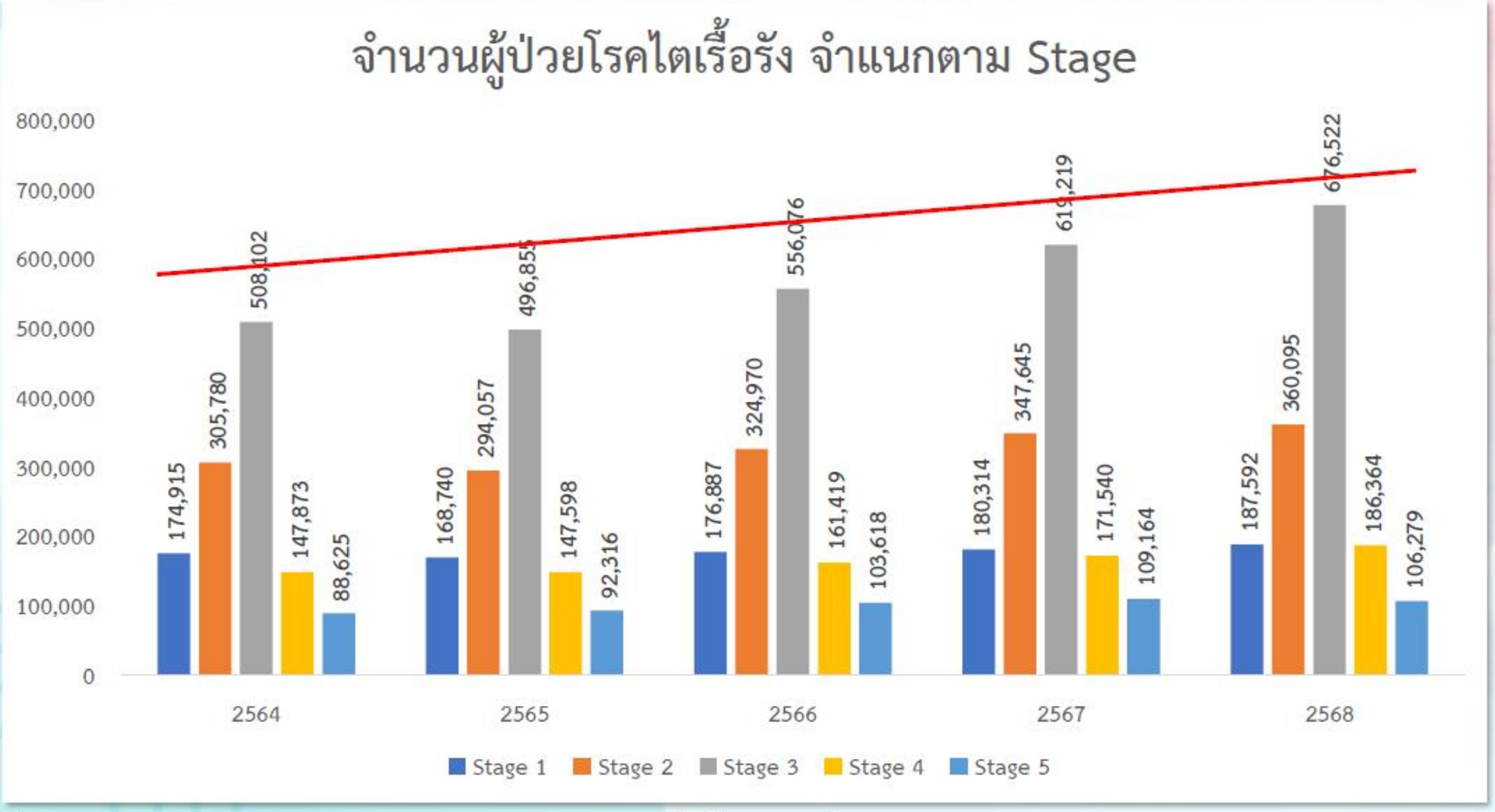

ระยะของโรคไต

ระยะ	eGFR
1	< 90
2	60-90
3a	45-59
3b	30-44
4	15-29
5	<15

ที่มา: ระบบ Health Data Center กระทรวงสาธารณสุข ณ วันที่ 17 พฤศจิกายน 2568

สถานการณ์ของโรคไตเรื้อรังในประเทศไทย

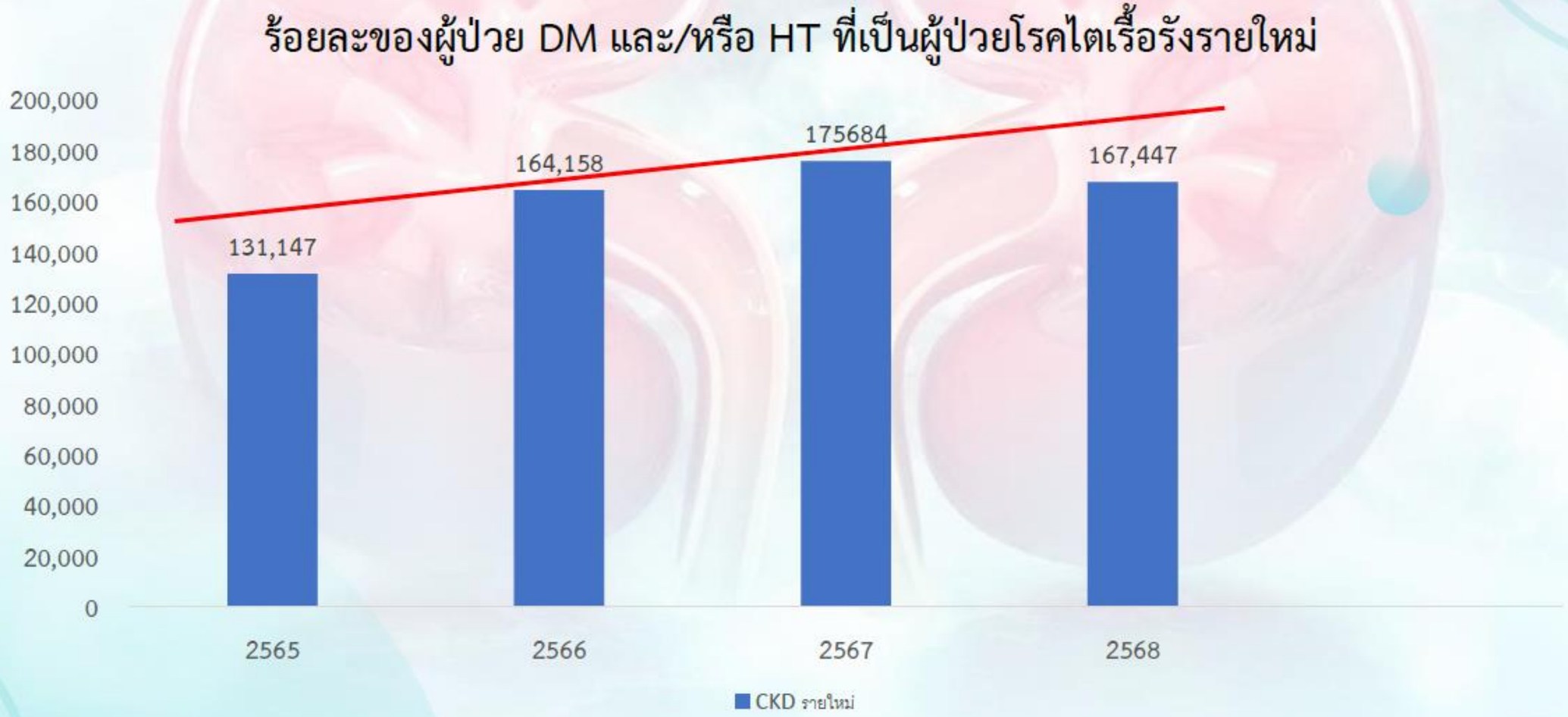

ที่มา: ระบบ Health Data Center กระทรวงสาธารณสุข ณ วันที่ 17 พฤศจิกายน 2568

สถานการณ์โรคไตเรื้อรัง จังหวัดสระแก้ว

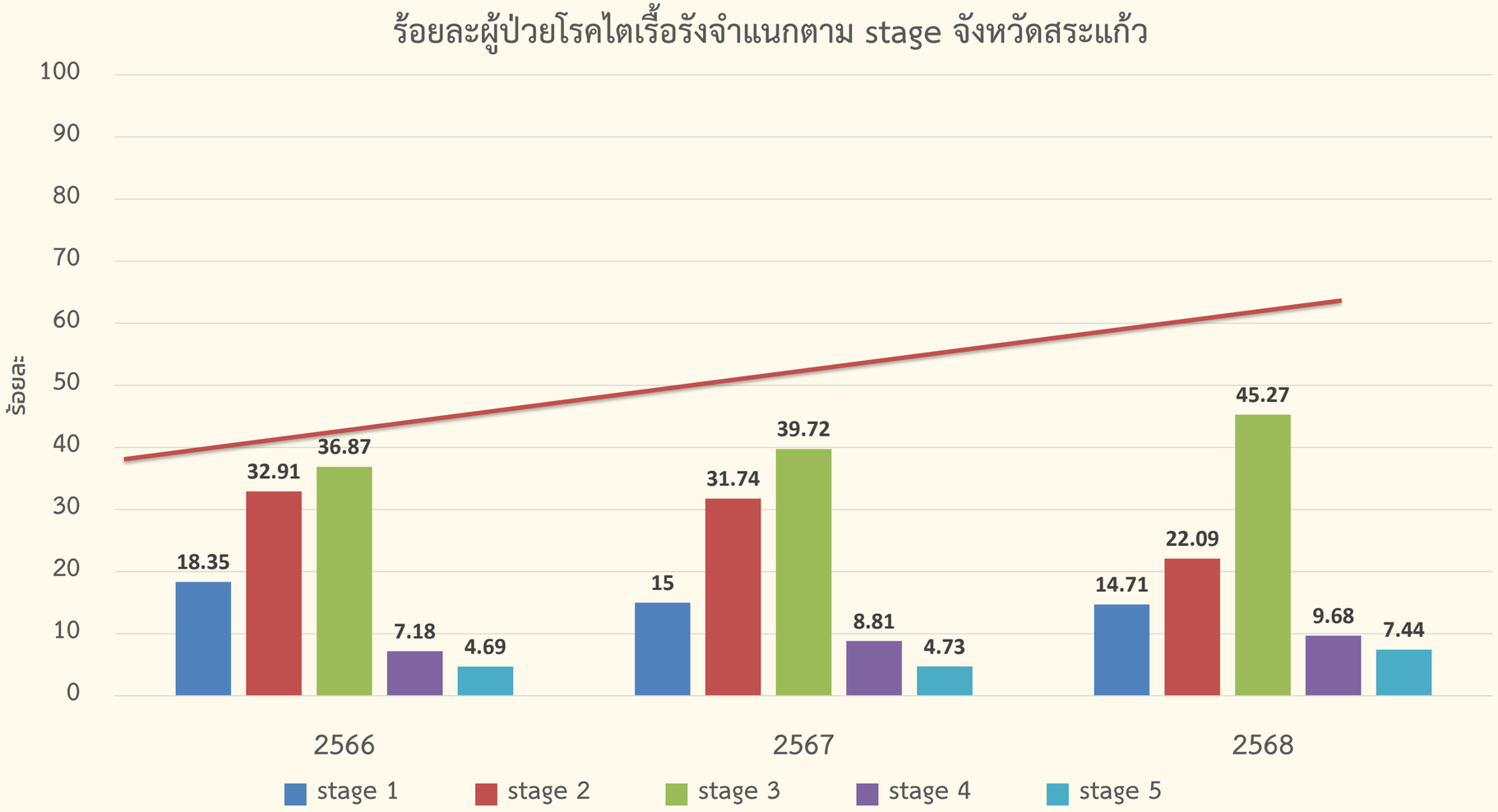

ระยะของโรคไต	
ระยะ	eGFR
1	< 90
2	60-90
3a	45-59
3b	30-44
4	15-29
5	<15

ข้อมูลจาก HDC ณ วันที่ 25 มกราคม 2569

สถานการณ์โรคไตเรื้อรัง stage 5 จังหวัดสระแก้ว

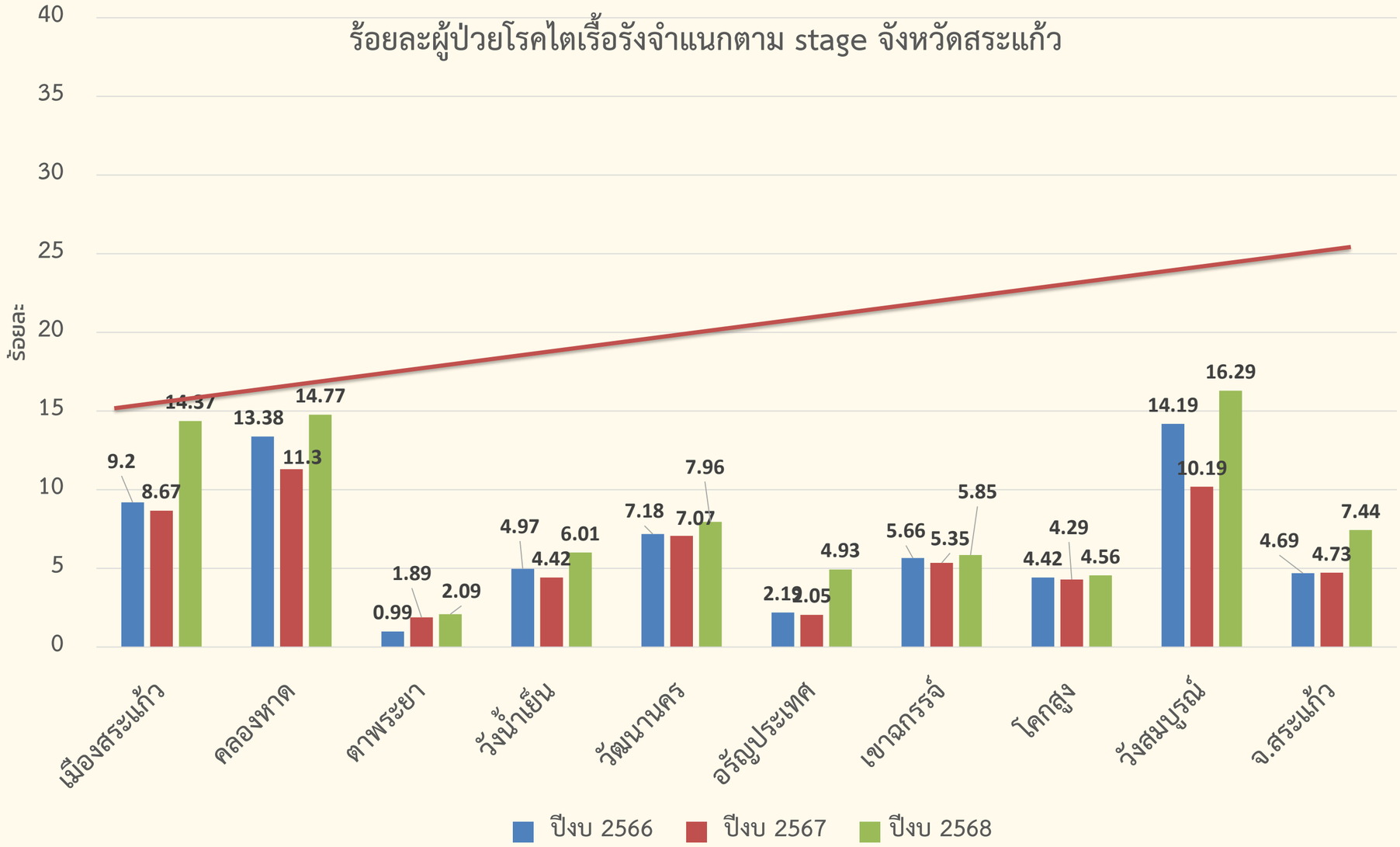

ระยะของโรคไต	
ระยะ	eGFR
1	< 90
2	60-90
3a	45-59
3b	30-44
4	15-29
5	<15

ข้อมูลจาก HDC ณ วันที่ 25 มกราคม 2569

สาเหตุหลักของผู้ป่วยโรคไตเรื้อรังรายใหม่ที่รับการบำบัดทดแทนไต

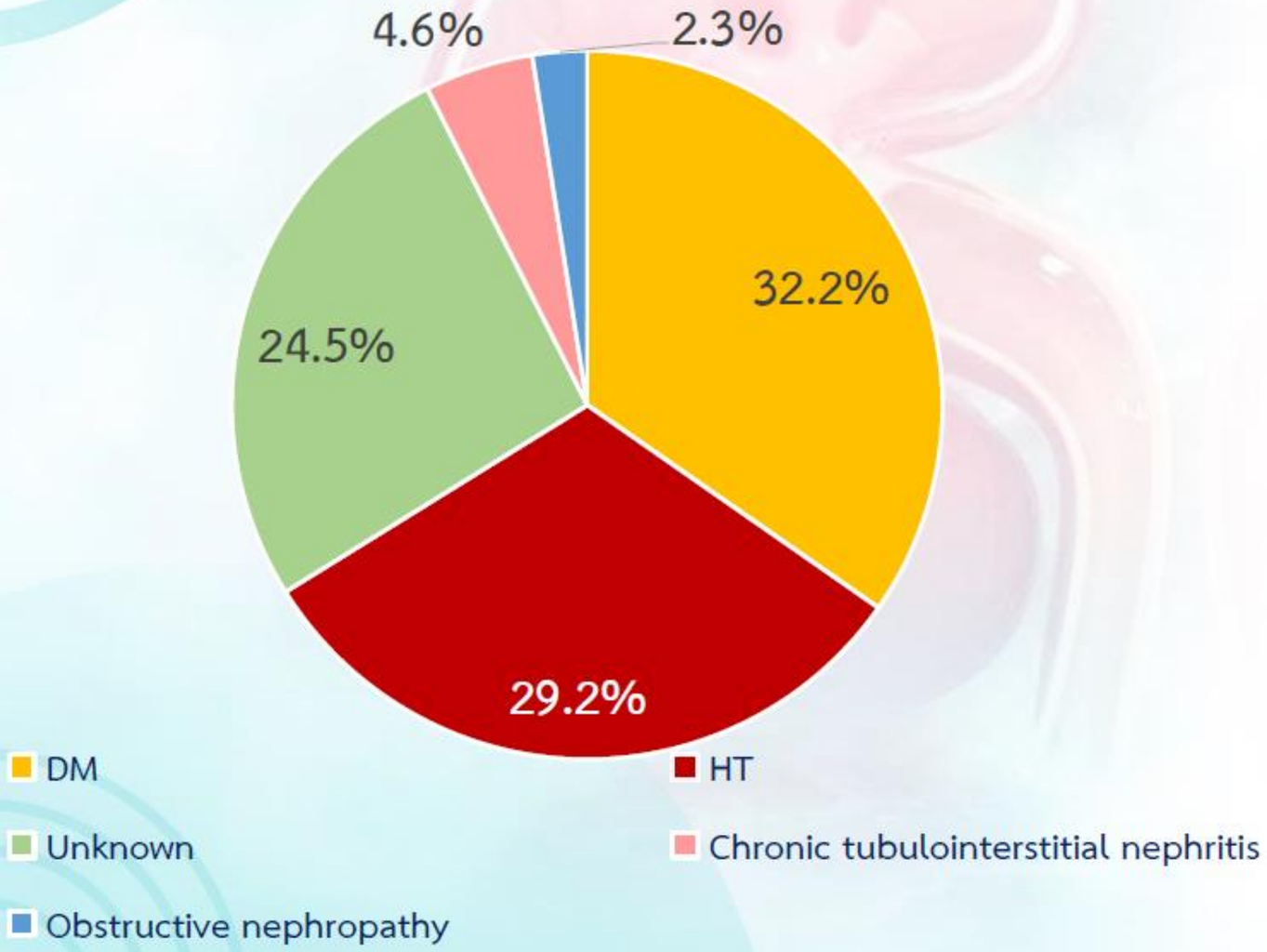

ที่มา: Thailand Renal Replacement therapy year 2021-2022

แนวโน้ม CKD สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง เป็นผลมาจากจำนวนผู้ป่วยโรคเบาหวานและโรคความดันโลหิตสูงที่เพิ่มขึ้นทุกปี สาเหตุของการเกิดโรคไตเรื้อรัง 2 อันดับแรก คือ โรคความดันโลหิตสูงและโรคเบาหวาน เป็นภาวะแทรกซ้อนที่เกิดขึ้นจากผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูงและโรคเบาหวานไม่สามารถควบคุมภาวะของโรคได้ (Uncontrolled Condition)

โครงการรู้ทันไตเสื่อม

1. เพื่อประเมินและติดตาม ชะลอการเสื่อมของไต ในผู้ป่วยเบาหวาน ความดันโลหิตสูง อย่างต่อเนื่อง
2. เพื่อให้ผู้ป่วยโรคเบาหวาน ความดันโลหิตสูง ที่มีภาวะแรกซ้อนทางไตร่วมวางแผนการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพ โดยทีมสหวิชาชีพของคลินิกชะลอไตเสื่อมในโรงพยาบาล

เป้าประสงค์ (GOAL)

ลดจำนวนผู้ป่วยไตเสื่อมระยะสุดท้าย (ESRD)

พื้นที่เป้าหมายเข้าร่วมโครงการ

1. CKD clinic ในรพ.ทุกแห่ง จำนวน 9 แห่ง
2. สสอ. 9 แห่ง
3. รพ.สต. ในเขตพื้นที่ จ.สระแก้ว 111 แห่ง

กลุ่มเป้าหมาย

1. ผู้ป่วยโรคไตเรื้อรัง Stage 3-4 อำเภอละ 60 คน
2. ประชาชนกลุ่มเสี่ยงต่อโรคไม่ติดต่อเรื้อรังที่อยู่ในพื้นที่ดำเนินการ

ปีงบ 70

ขยายผล CKD Model การป้องกันโรคไตในชุมชนที่ทำได้ดี

TIME LINE การดำเนินงานโครงการรู้ทันไตเสื่อม

ก.พ. 69

- ประชุมชี้แจงแนวทางการดำเนินงาน
- ประชุมเชิงปฏิบัติการคัดกรองและให้ความรู้เชิงลึก รู้ทันไตเสื่อม

ก.พ.-มี.ค.69

- รพ.คัดกลุ่มเป้าหมาย ผู้ป่วย CKD stage 3-4 อำเภอละ 60 คนหรือมากกว่า เข้าร่วมโครงการฯ (ปรับพฤติกรรมและเจาะเลือด 10 ครั้ง/คน)
- สสอ.ร่วมกับ รพ.สต. ในเขตพื้นที่จ.สระแก้ว 111 แห่ง ดำเนินงานชุมชนรักไต /หมู่บ้านรักไต/ การป้องกันโรคไตผ่านกลไก พชอ.

เม.ย. - พ.ค. 69

- ติดตามผลการดำเนินงานปรับเปลี่ยนพฤติกรรมกลุ่มเป้าหมาย (เม.ย.69)
- จัดสรรเงินสนับสนุนการดำเนินงาน แก่ รพ. และ สสอ. งวดที่ 1 (พ.ค.69)

มิ.ย - ก.ค. 69

- รพ. สรุปผลการดำเนินงาน ผู้ป่วย CKD stage 3-4 ที่เข้าร่วมโครงการ
- สสอ. สรุปผลดำเนินงานชุมชนรักไต / หมู่บ้านรักไต/ การป้องกันโรคไตในชุมชน
- จัดสรรเงินสนับสนุนการดำเนินงาน แก่ รพ. และ สสอ. งวดที่ 2 (ก.ค.69)

Completion

ส.ค. - ก.ย. 69

ประกวดการดำเนินงาน

- CKD clinic
- CKD Model การป้องกันโรคไตในชุมชน

แนวทางการดำเนินงาน CKD CLINIC ในโรงพยาบาล

ภายใต้โครงการรู้ทันไตเสื่อม

STEP 1

1. คัดเลือกเป้าหมายผู้ป่วยโรคไตเรื้อรัง Stage 3-4 เฉพาะที่มีเบาหวานร่วม สัญชาติไทย จำนวน 60 คน หรือมากกว่า

STEP 2

1. ประชุมเชิงปฏิบัติการพัฒนาการจัดการสุขภาพตนเองเกี่ยวกับโรคไตเรื้อรัง (Health Literacy) แก่กลุ่มเป้าหมาย

STEP 3

ดำเนินการ ดังนี้
1. เจาะ HbA1C และ Creatinine จำนวน 2 ครั้ง (ก่อน-หลัง) เข้าร่วมโครงการ
2. ตรวจ EKG 1 ครั้ง
3. ให้คำปรึกษาและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพแบบวิชาชีพตรวจ DTX 10 ครั้ง (สัปดาห์ละ 1 ครั้ง)

STEP 4

ติดตามเยี่ยมบ้านต่อเนื่อง โดยทีมสหวิชาชีพ และ อสม.

STEP 5

1. รายงานผลการดำเนินโครงการ
2. ไฟล์ข้อมูลรายบุคคลและแสดงผลการให้บริการทั้งหมด 10 ครั้ง

แนวทางการดำเนินงาน ชะลอไตเสื่อมและการดำเนินงานป้องกันควบคุมโรคไตในชุมชน (สสอ. /รพ.สต.)

ภายใต้โครงการรู้ทันไตเสื่อม

ส่งเสริมให้ประชาชนให้มีความรู้และความตระหนักรู้ความเสี่ยงการบริโภคเกลือและโซเดียม

มีการดำเนินงานชุมชนลดเค็มหรือการป้องกันควบคุมโรคไตในชุมชน ร่วมกับคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอ (พชอ.)

สำรวจปริมาณโซเดียมในอาหารด้วย Salt meter ในร้านอาหารตลาดนัด/แผงลอยในจังหวัดสระแก้วจำนวน 400 ตัวอย่าง

CKD Model การป้องกันโรคไตในชุมชน / หมู่บ้าน /ตำบล

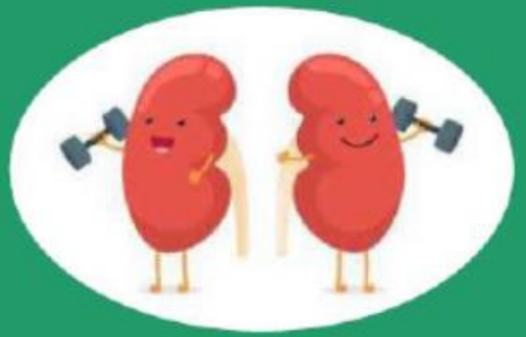

THANK YOU